

POSTANOWIENIE

Dnia 23 lipca 2019 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Monika Koba

w sprawie z powództwa C. Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w W.

przeciwko J. J.

o zapłatę

i z powództwa wzajemnego J. J.

przeciwko C. Spółce z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w W.

o zapłatę,

na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 23 lipca 2019 r.,

na skutek skargi kasacyjnej pozwanego - powoda wzajemnego

od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...)

z dnia 22 czerwca 2018 r., sygn. akt I AGa (...),

1) odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,

**2) przyznaje od Skarbu Państwa - Sądu Apelacyjnego w (...)
na rzecz radcy prawnego W. S. kwotę 3.600 (trzy tysiące
sześćset) złotych powiększoną o należny podatek od towarów i
usług tytułem kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej
pozwanemu - powodowi wzajemnemu J. J. z urzędu w
postępowaniu kasacyjnym.**

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 22 czerwca 2018 r. Sąd Apelacyjny w (...) oddalił apelację pozwanego - powoda wzajemnego J. J. od wyroku Sądu Okręgowego w Ł. z dnia 1 grudnia 2017 roku, zasądającego na rzecz powódki C. spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w W. od pozwanego - powoda wzajemnego kwotę 146 009,96 zł tytułem opłat eksploatacyjnych za najmowany lokal oraz odszkodowania za bezumowne z niego korzystanie po wypowiedzeniu umowy najmu przez wynajmującego.

Orzeczenie to zostało zaskarżone skargą kasacyjną przez pozwanego - powoda wzajemnego J. J. . Wnosząc o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania wskazał, że jest ona oczywiście uzasadniona. Zaskarżone orzeczenie w sposób oczywisty narusza bowiem art. 471 w zw. z art. 483 § 1 i 484 § 1 k.c. przez błędną wykładnię i niewłaściwe zastosowanie przy braku podstaw do ich zastosowania. Zdaniem skarżącego Sąd Apelacyjny naruszył również art. 321 w zw. z art. 187 § 1 i 2 k.p.c. przez wyrokowanie ponad żądanie powódki - pozwanej wzajemnej, która w treści pozwu nie wskazywała, że źródło jej roszczenia stanowi kara umowna przewidziana w umowie.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna jest nadzwyczajnym środkiem zaskarżenia, którego rozpoznanie przez Sąd Najwyższy musi być uzasadnione względami o szczególnej doniosłości, wykraczającymi poza indywidualny interes skarżącego, a mającymi swoje źródło w interesie publicznym. Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Sąd Najwyższy w ramach przedsądu bada tylko wskazane w skardze kasacyjnej okoliczności uzasadniające jej przyjęcie do rozpoznania, a nie podstawy kasacyjne i ich uzasadnienie. Cel wymagania określonego w art. 398⁴ § 2 k.p.c. może być osiągnięty tylko przez powołanie i uzasadnienie istnienia przesłanek o charakterze

publicznoprawnym, które będą mogły stanowić podstawę oceny skargi kasacyjnej pod kątem przyjęcia jej do rozpoznania.

Zgodnie z utrwalonym stanowiskiem Sądu Najwyższego przez oczywistą zasadność skargi kasacyjnej (art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.) należy rozumieć sytuację, w której skarga jest uzasadniona w sposób ewidentny, wskazując na rażące i poważne uchybienia zaskarżonego orzeczenia, które są możliwe do stwierdzenia bez konieczności prowadzenia bardziej złożonych rozumowań. Jedynie w takim wypadku możliwa jest kontrola prawomocnego orzeczenia sądu drugiej instancji w postępowaniu kasacyjnym. Obciążenie go oczywistą i istotną wadą wskazuje, że usunięcie tego orzeczenia z obrotu leży w interesie publicznym – a tym samym, że może dojść do realizacji celu skargi kasacyjnej, jako nadzwyczajnego środka zaskarżenia (tak np. Sąd Najwyższy w postanowieniach z dnia 10 kwietnia 2013 r., III CSK 67/13, nie publ. i z dnia 29 września 2017 r., V CSK 162/17, nie publ.).

Lakoniczne uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania zostało ograniczone do konstatacji, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona z uwagi na podniesione w jej podstawie zarzuty. Skarżący nie uwzględnił, że skarga kasacyjna winna być tak zredagowana i skonstruowana, by Sąd Najwyższy nie musiał poszukiwać w jej podstawach lub ich uzasadnieniu elementów kreatywnych skargi. Skarżący powinien był podać argumenty wykazujące, że rzeczywiście skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona i w czym – w jego ocenie – wyraża się ta „oczywistość”, a czego nie uczynił. Z uzasadnienia wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania wynika, że skarżący oczekuje w istocie od Sądu Najwyższego oceny podstawy skargi w ramach instytucji „przedsądu”, co jest niedopuszczalne.

Ponadto zgodnie z ugruntowanym orzecznictwem Sądu Najwyższego przez pojęcie „wygaśnięcia umowy” należy rozumieć wygaśnięcie stosunku umownego, do czego może dojść nie tylko wskutek upływu czasu na jaki dana umowa została zawarta, ale również przez jej wypowiedzenie (por. m.in. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 15 maja 1989 r., II CR 110/80, OSNC 1980 nr 11 poz. 222, z dnia 14 czerwca 2013 r., V CSK 330/12, nie publ., z dnia 17 marca 2016 r., II CSK 341/15, nie publ., i z dnia 10 lutego 2017 r., V CNP 32/16, nie publ.).

Sądowi nie wolno zasądzić roszczenia na podstawie innego stanu faktycznego, niż ten, który jest podstawą powództwa. Sąd rozstrzygający sprawę nie jest jednak związany podaną w pozwie kwalifikacją prawną dochodzonego żądania i może dokonać jej modyfikacji. Jeżeli z powołanych w pozwie okoliczności faktycznych wynika, że roszczenie jest uzasadnione to należy je uwzględnić, choćby powód nie wskazał podstawy prawnej swojego żądania albo przytoczona przez niego podstawa okazała się błędna. Przyjęcie przez Sąd innej podstawy rozstrzygnięcia niż wskazana przez strony nie tylko, że nie stanowi wyjścia ponad granice żądania, wynikające z art. 321 § 1 k.p.c., ale stanowi zastosowanie niekwestionowanej w procesie cywilnym zasady *da mihi factum dabo tibi ius* (por. m.in. orzeczenie Sądu Najwyższego z dnia 2 maja 1957 r., II CR 305/57, OSNCK 1958 nr 3 poz. 72 oraz wyroki Sądu Najwyższego z dnia 23 lutego 2009 r., I CKN 252/98, OSNC 1999, nr 9, poz. 152, z dnia 12 lutego 2002 r., I CKN 902/99, nie publ., z dnia 6 grudnia 2006 r., V CSK 269/06, nie publ., z dnia 20 lutego 2008 r., II CSK 449/07, nie publ., z dnia 27 marca 2008 r., II CSK 524/07, nie publ., z dnia 16 września 2009 r., II CSK 189/09, nie publ., z dnia 28 marca 2014 r., III CSK 156/13, nie publ., i z dnia 14 grudnia 2018 r., I CSK 667/17, nie publ.). Skarżący nie wyjaśnił z jakich przyczyn zastosowanie tych zasad przez Sąd Apelacyjny w okolicznościach sprawy miałoby przemawiać za kwalifikowanym naruszeniem prawa procesowego.

W konsekwencji analiza wniosku na tle podstaw skargi oraz motywów zaskarżonego orzeczenia, w wiążącym Sąd Najwyższy stanie faktycznym sprawy (art. 398³ § 3 i 398¹³ § 2 k.p.c.), czego nie respektuje skarżący odwołując się w podstawach skargi wprost do art. 233 § 1 k.p.c., nie prowadzi do oceny, że Sąd Apelacyjny ferując wyrok dopuścił się kardynalnych błędów w podejmowanych działaniach procesowych czy wykładni i stosowaniu prawa materialnego.

Z przytoczonych względów Sąd Najwyższy na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, nie znajdując też okoliczności, które w ramach przedsądu jest obowiązany brać pod uwagę z urzędu.

O kosztach nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej skarżącemu z urzędu w postępowaniu kasacyjnym Sąd Najwyższy orzekł na podstawie § 16 ust. 4 pkt 2

w zw. z § 8 pkt 7 i w zw. z § 4 ust. 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 3 października 2016 r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego z urzędu (jedn. tekst: Dz.U. z 2019 r., poz. 68).